Korppi 24.5.2017 86/10/2017

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Kuuleminen 31.5.2017

HE 39/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kunnallinen työmarkkinalaitos (jäljempänä KT) on antanut lausunnon lakiesitykseen 8.11.2016 (OKM/41/010/2016), jossa tunnustetaan esityksen tavoitteet tarpeellisina. KT on keskittynyt lausunnoissaan henkilöstöön ja työsuhdeasioihin liittyviin kysymyksiin.

Tässä asiantuntijalausunnossa nostetaan esille työpaikalla järjestettävään koulutukseen eli oppisopimuskoulutukseen ja koulutussopimukseen liittyviä seikkoja, joihin KT haluaa kiinnittää huomiota:

Hallituksen esityksessä lähdetään siitä, että yhä enemmän koulutus siirtyisi oppilaitoksista työpaikoilla annettavaksi ja perinteisen oppilaitoksissa annettavan koulutuksen määrää vähennetään. Vaikka hallituksen esityksessä edellytetään työnantajilta entistä suurempaa panostusta siihen, että tarjotaan työpaikalla järjestettävään koulutukseen mahdollisuuksia ja työelämän edustajien panosta näyttöjen arviointiin, on työpaikalla järjestettävä koulutus ja sen tulee ehdottomasti ollakin, työnantajille vapaaehtoista.

Nykyisen lainsäädännön aikanakin on ollut ajoittain pulaa etenkin oppisopimusoppilaiden työpaikoista. Jos työnantajat eivät olekaan valmiita ottamaan vastaan uuden lainsäädännön edellyttämää määrää opiskelijoita ja muun tyyppistä koulutusta ei ole riittävästi tarjolla, voi tutkinnon suorittaminen pitkittyä ja vaikeutua.

Työpaikkaohjaajaan liittyvät vaatimukset

Oppisopimuksen ja koulutussopimuksen tekemisen yhtenä edellytyksenä on se, että opiskelijalle nimetään koulutukseltaan tai työkokemukseltaan pätevä vastuullinen työpaikkaohjaaja. Vaikka lisäksi todetaan, että säännös ei edellyttäisi, että työpaikkaohjaajan tulisi poikkeuksetta täyttää kaikki edellytykset, tulisi hänen kuitenkin kokonaisarvion perusteella täyttää riittävät edellytykset toimia vastuullisena työpaikkaohjaajana. Tämä voi johtaa tilanteeseen, että vaikka työnantaja muuten haluaisi solmia sopimuksen, sitä ei tehdä kriteerit täyttävän henkilöstön puuttuessa tai työpaikkaohjauksen järjestäminen on muuten työlästä.

Kunnallinen työmarkkinalaitos
Toinen linja 14
00530 Helsinki
PL 200, 00101 Helsinki

Puhelin 09 7711
Faksi 09 701 2239
etunimi.sukunimi@kuntatyonantajat.fi
www.kuntatyonantajat.fi

Kommunala arbetsmarknadsverket
Andra linjen 14
00530 Helsingfors
PB 200, 00101 Helsingfors

Telefon 09 7711
Fax 09 701 2239
fornamn.efternamn@kommunarbetsgivarna.fi
www.kommunarbetsgivarna.fi

Koulutuskorvaus

Oppisopimuskoulutuksen osalta koulutuksen järjestäjä maksaisi työnantajalle koulutuskorvausta, jos työnantajalle arvioidaan aiheutuvan kustannuksia. Ja edelleen koulutuskorvausta ei tarvitsisi maksaa, jos osapuolet yhdessä katsoisivat, että se ei ole tarpeellista. Tilanteessa jossa työnantaja katsoo, että kustannuksia aiheutuu, mutta koulutuksen järjestäjä on eri mieltä, jää ratkaisu esityksessä avoimeksi ja siitä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella. Riippuen asetuksen sisällöstä, voi syntyä tilanne, jossa työnantaja ei tarjoa koulutuspaikkoja, jos ei saa siitä mielestään riittävää korvausta.

Koulutussopimuksen osalta koulutuskorvausta ei maksettaisi lainkaan, muuten kuin erityiseen tukeen oikeutettujen opiskelijoiden osalta.

Työnantajalle aiheutuvat kustannukset

Opiskelijan ottaminen työpaikalle aiheuttaa aina kustannuksia. Välillisiä kustannuksia voivat olla mm. suojavaatteisiin liittyvät kustannukset tai eri tietokoneohjelmien lisenssikustannukset. Ennen kaikkea kustannuksia syntyy siitä, että työpaikkaohjaajan työpanosta käytetään opiskelijan ohjaamiseen. Työpaikkaohjaajille on myös yleensä maksettu korvausta siitä, että he opastavat ja ohjaavat opiskelijaa.

Työnantajan halukkuutta ottaa opiskelijoita voi vähentää se, että työnantaja kokee itselleen aiheutuvien kustannusten nousevan liian korkeiksi, eikä kustannuksia voida kattaa koulutuskorvauksilla.

Oppisopimuksen purkaminen

Esityksessä on säädetty siitä, miten ja missä tilanteissa oppisopimus voitaisiin purkaa. Työnantaja voisi purkaa oppisopimuksen vain työsopimuslaissa säädetyillä perusteilla. Kunnista saadun palautteen perusteella kuitenkin hyvin yleinen on tilanne, jossa työsopimuslain mukaisia perusteita ei ole, mutta opiskelija on suoraankin sanonut, ettei hänellä ole tarkoitustakaan suorittaa tutkintoa; on vain töissä. Työnantaja on kuitenkin ottanut oppisopimusoppilaan, jotta hän suorittaisi tutkinnon. Tällaisessa tilanteessa ainut vaihtoehto on, että oppisopimuksen purkamisesta sovitaan, mutta saadun palautteen perusteella koulutuksen järjestäjä tai oppisopimustoimisto ovat olleet haluttomia purkamaan sopimuksen. Tässä yhteydessä olisi ollut syytä säätää siitä, että mikäli opinnot eivät etene suunnitellusti eikä siihen ole hyväksyttävää syytä, voitaisiin oppisopimus keskeyttää ja työnantaja voisi tarjota oppisopimuspaikan sellaiselle, joka haluaa suorittaa tutkinnon.

KUNNALLINEN TYÖMARKKINALAITOS

Neuvottelupäällikkö Sari Ojanen

Työmarkkina-asiamies Kirsi Korppi